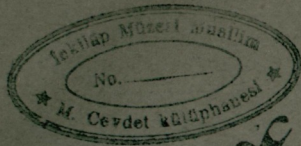

۱ اگستوس ۱۹۱۸

صافی : ۵۵

اوجنچی جلد

کتابخانه

غربت ایالارنده ، بعضی آفتدار ، اوچری داغ
باشلرینه چچار ، چران و ملالایله دولون دوزکارلرک
یاتیق نیلرکی اوفوردیکی تفراف تلرخی ، برر
اوچیده آریله ییغیم کیمته باغلی او اوزون و اوزاق
تالارک بو حزن آهمکنی دیگر ، پوره کات برابلق
کی ایچین ایچین قارادیق ، طاشدییق دویاردی .
اوگون «ودیع صبرا» نك بو حرائلی نثری ترم
ایین موسیقیسه بنده عینی دورس و نفوذلی تأثیر
یادی . خالده خام ملی و یوغوبه نه قدر مکمل بر
مدنیت شکلی وریبور !

رفیه خالده

الف

حالت و آرقداشی ممدوح ۱۱

حالته حربک ایکنچی سنه یی حلیده راست کادم .
قزراکاه یازک ایچیه کونلری بو صیجاق ، چوراق
وداغستر شهرده کچیره چکده ، یازین حلیک کچه سنده
و کوندوزنده منور رنگ بر هوا ایله دورغون بر
اوکله ساعتی انسانی حاشیدن اوسانه ریز ؛ حرائرک
منون ابتدکی آدم یالکیز ، قفقاس داغلارنده اوچ
سنه اوشورین حالندی . اوندو بو سفر ، تجربه
واضطراب کورمش ارککلرک جدی ، آره صره
ذالوب کیدین حانی کورمیورد . ذاتاً کات ایچون
ایرکیچ ارککلک مقدردی .
بوگون مان مان داستانی بر چرچوه ایچنده
اشتهار ایین حالت ، بر وفتر ، فرانسه یی قونوشان ،
آغیر باش آکملر آرمسنده خفتلرندن ، شیق عالده
چراشکار ایشرلرندن بحث اولونان بر چوققدی . بر
برکون ، عابره و ماجرا مرقات اوندو ، برطاق اسکی
اصیل حسلرک چوق دیننده قالش کورلری پولدی
ویکی حالت ، یواش یواش ، ایشته بو کورکلردن
چقیدی .

بن کندیسی ادرنه استیلاسی زماننده طایفشم .
چالامه ایله تراکیاده بولونان ضابطلر باغ حالک
چبور بر آرقداشی اولدیق آکلاغساردی . کچه
دوستلرله جاسارت منافعه سی ایین حالت ، ایرتسی
صباح ، قاری ، صوغوق ، طبع برچالامه صباغی ،
عینی ضابطلرله شدتی برطوبی آفته ملوولشیدی .
حار افرنده نه قدر انسان وارسه هب برکوشه ییسنیش ،
طالت یاغان صمیلر آلتنده بتون آتشی شدتی آیفای
کچیرمش و قارولوبلرله آرقداشلیق راخسار ایغیشیدی .
ادرنده بو باغلارلرک سوک تولدیرمک ایسته دکلی تورک
بنه حالندی . آلدینی اسم اوزورنه استحکام خطلرینه
پوروزکن سوک بولمار دمدارلری تفنکارلی اونک
کورکسه چوریدیز . اوزماندن بری ، حالک نجیب
کورکسی آرایان بو صمیلر ، ایشته قاچسنه سوکره ،
اونی اوزاق ، اناسمز و حرازیز بر غریبنده بولدی !
حالی ایلهک دهغه ادرنه کله قلمه قاپیلری دیشینده
[۱] بقیده حرب منقبرلرته دائر نشر ایله بلیک
کماندن .

کوزل بر قادیانک یاشنده و کوزل بر آت اوستنده
کورمشیدیم . هنوز اسکی آدی یوسبونون ایچندن
آتمایان حالت ایچون نفیس بر قادیله بر ورتلن
و قعمنک ، شیق برکولته اصیل برجسارلک فرقی
اوفرده واضح دکلدی . بن حرب بیتر غز اونک
نکرار کندی ذوقلرته ، کندی کچه و کوندوزلرته
دونه جکلی غلن ایلییوردیم . برکون لوفطلرک برنده
کندیسی ینه عسکر اولیله کوردیم .

عسکری قاله جیلمک ؟ دیدیم .
— اجدادیم عسکر ، بنه اولایلیقم ؟ دیدی .
— باقان حریتدن سوکره طالع اونی فلانک ایکی
کچه سنه بردن آندی : پارس وسن سیر .

اولیله موقعیتر اناسلار اولورک مهیدلر ، اصلکه
هیچ ایچمیلری اولمایان موقعیتیرف صاحباری وار .
حالت کچیدکی بولک اوستنده سولوق ایلزبراقاقلردن
دکلدی . کندیته پک فضا حدت ایدنلرله پک فضا
حیت دیوانلر ، پک صیجاق و پک صوغوق بولارن
آرمسنده ، بتون اطرافنی مشغول ایدرک یاشاپوردی .
بتون بتون ماجرا برست بر حیانه آتیلنجیه قدر
هیچ کیمسه به حق برامید برده نمیدیدی . فقط ، بنه
انسانی شبیهه ووشون غریب حرکتلری ایچنده ،
بعضاً ، اصیل برسجه نك غایت سرت چزیکلری کوزه
چاپیوردی . تا اوزاقلده بولطله فیرنه نك قاپلویپ
آچیدینی خیالر ، ایرکیچ ، بر ساحل و عدا بدیک کی ،
بومزه لردن اونک ایی کونلری سزمیشدک . نهایت
اومهم چزیکلر . دامله دامله تیلر ایندی و حاکات نام
وشان ایچون حریت برارزونی اکدیران جسارتی
رشد قازاندی .

اضرومک اوزون سورن قیشلرنده تهلکلی
سوارلیق بریلرله یاشلایوب تیغوسه یتردیک برکشدت
اونی ، قازدن ، صوغوقدن ، صوبروز کاردن نوید
ایغیشیدی . حلیده «چول» دیبه صیلا یوردی .
حرارت جهنمه اولسه جهنمه آتیلجقدی .

بز اقساملری اونک ترامسنده اوطوررک ،
حالت ، سوبلی ، ایچمه ، ییغیله ، انتاریله دولاشان
اشراقی آرمسنندن کویوردی . بیک درلو هوستنه
تیشیدیرینی بو حیوان حلب سوارلرک برقهه سیدیدی .
تفاقت زمانی هب یازیلر ، دعوتار ، حرائق خاطر -
لانان هیجین ، برقرده شکند دوشوب اولدیکی آت ،
شیق بر آکملر بر مرقاتی سوارلیق تسخیر ایدن یوزلرجه
اوقاق تئقک شیلر ، ششین ، دمیر وصالون قوقولری
آرمسنده کچیریوردی . سن سیردن بری سوارلرک
اونی ، قلابی دولر ییجک طلشان بر عیبه کندیته
باغلاشدی . اورادن بری ییجکله کده ک طرفانک بتون
ملورلری ، اختلاری ، و کوستریشلرله دوندی .
سوره اردوزلی قوماند تئفک حالت و بریدیک یکی
وظیفه حقیقهه حاذیلیدی ؛ حلب دوزلرندن ایسته دیک
افرادی سچمک ، اولرله بر میچسوار بولک تفصیل
ایتمک سوکره بولکک قومانداسی آلویپ چوله کیمک .
حالت بولک کورونه ک و کیزلرک اطرافانک
سیسز علاقه سی قارشینده ، عادتا یازاپوردی .

هرکسک قولایچه آکلا دیق حقیق آتنده قولای
دویولیان درین بر اصالت قوقوسی واردی ؛ بولوک
برکتیک کندیکی بولان روسی ایله نجیب بر اعدای
برشدور ، اکامیدیز شیلرندن نه هیچ بر اترچقارار
بیله جکلی کوستردی .

برای اول اسکی بول اولابری ایچنده ، مسکین
یورین ، حیاندن بتیشش آدتملرله اوسانلشیل بولارده
سندله ین دده عسکرلری شامده کورمیلیدی ؛ حالت
بولک ایچون برترزی یولش ، رسمی اولابری یکیدن
یادیرمش ، بتون افرادیق بولون و بربردن ، و کندی
الریله کوزلرک ایچیه اعتنارلندن کچیره میشیدی . بر
آنلاک هدیه ایشیدیک ییشیل چادرنی بازادانک سیرین
رطوبتیه یوشایان چایر اوستنه قوردی . هراقشام
قادر آشتار یوجادره کلور ، آناتولی نفرلری نفیس
چای طاقارلرک خالیرک آچدر رکنه رغوشلن
چادرده خمدت ایدیبور ، جابر درکنه طاقلش
قیصه صراف اوستنده کنج فرانسیز شاعرلرک
کتابلری دوریوردی . بر کدیش شبت چفتدن
و چوبوقدن کش کویلولرله سن سیر کنج بریرینه
باغلادی . یوردلرنده بیله اوسوز یاشامنه آلیشان
عسکرلرک بیسبط احتیاجلرینه قدر کندیلر یوشون
قوماندانلری منتدارلندن یاشلایرق سودیلر . حالت
بولکک نصانلری قاملابوب شام چیره لردن آتیلان
وداع باقیشلری و کوزلرک حزن ستملری آرمسندن
کیوب جبهه ی کیتدی .

اوزون مدت شامده برافدینی غریب بر خاطره سنک
کفت و کوسی دیکلرک ؛ حالت ، براتول کوشه سنده
مزوی یاشایان ضعیف ، چهره سی تولو قزاق
طایفیددی . یوقادیک قادیانک بر صرله برککلنک
صرادق و رغوشلور ، کوسکون کوزلری هندکنابلری
اوستندن آبییرمایدی . حالت بو تهلکلی اوپونه
کیروب قادیه صمی بر میل کوستردی .

میچنسوار چککی ، طاشدیین کولوق ، کندیش
قایاغیله قفقاسلیک انلی حسندن واندامندن سوزولش
برفرمانی اکدیران بوکچ آدم ، یوشاق یوزل ،
قیصه یولی ، جاسیز قادیانک هیچ بر رژیاسی ایچنده
بیریم بر برمه دی . بولک کتدکنک سوکره اودون
دومانیه دولویقی عسکر واغولری ایچنده یوقادین
اوکچ قعیب ایندی .

قادیانک سسی کوزلیدی ، فقط ترم دوداقلرینی
اک چرکین چزیکلرله آجور ، یا قانلرینی اک کولان
منشیلرله بوروشدیریوردی . پتانو چالینی زمان
اقرسی ، سرتکشکی یوسبونون طبع اولیوردی .
کوزل سسی آغزنده ، پتانو دیشلرندن سوکدیک
درین موسیق وجودتیک شکنده تولیوردی . بو
وجود هیچ بر درونی لذتی و جاذبه یی صیورمادی
ایچون قیصاق براله طرفندن تورش کیدیدی . حالت
بر صیجاق اوکادن دیکزه آتیلیرکی یوقادیندن چوله
آتیلدی .

حالت سینابه کیدرکن قزراکاده بری زیارته
کلیشیدی . براز تولودن ، جلیمن شیلرندن بحث

تولومه کیندی کی، هر کرکی بویه اسیل بر نهاییه کیندیور قل ایلهلی .

بز دوندکن سوکره چولهه بکی مصاده ملر باشلاشیدی . حالت عینسوارلرله قاطبه عیاره سته اشتراک ایچون اسی آلدی . قاطبه کونی سیدین یولری شاشیران بلوک بر آزا، کیکیدی و عیاره یطوب ساسری ایچنده بولدی . بلوک قوماندانله اترقداشلری عسکرلری سریع بروروشله اسی ایدیلن موضعه لر برلندردیلر .

انکابلر سیرلرله بزم سیرلریز آره سته قالمقش قومدومانیله کیف برسیدن تورولش برده واردی . حالت بر مدت فرانسجه جله لرله انکابلری مجموه و حریه اوایلدرمه جالیشدی . سسه دوشرو آتیلان بر قورشون اونو ایغاندن یارادلای . عسکرلرله ضابطلری کری کیلیستی سوله دیلر :

— بر قورشوله دوک ایسته مه یورک . دیدی .
بو بر وقعه دن آتیش یارا دکلدی ، بر تصادف یاراسیدی .

بر زمان سوکره سپردن آیاغه قاقوب یته شدنی سوزلرله قاجیرمه باشلادی . انکابلر متراپولریزلی پک یترقداری بوسه دوشرو چوریدیلر . بر آن ایچنده بر چوق قورشون ککین بر قلیش آغزی کی قارتک اوستدن کیدی . انکابلرله باغیردینی جوله لردن برنی یاریده کوب :

— اللهم ...

دیه حاجیردی و دوشدی .

بر استماده بکیزین یورفا دمدوحی جیلد برندی .
— حالت ، قردهش ...

دیه ندرین سیله اوکا دوشرو قوشدی . متراپولوزک صیق قورشولری اسکی جله لرک چقیدنی برلری طاراقده دوام اییدیوردی . عینی قورشولر مدوحه جایدی . مدوح هیچ سس چیقارمادن تولدی . ایکی کنج شپید ایچون بلوکه طوتولان ماتم ، تغرافلارلرین یوتون سوریه داغیلشدی . قوماندان فاختری کتیرن تغراف دولداری ندره یورک اولدو . برکون ایچنده اوقدر منقبه لری سولیدنی که حالت دون یاشایان اگمدن ، بر عصر اول تولی آگمه کیدی .

حالتک تولومه هوا دن بر اهتر از اکیلمش کیدی ، برنی دویارک دونه ده باشلاق . قاطیلدن دوتن قاطعه لر حالک ، نه مدوحه جسدی کتیره طبله لر . حالله مدوحدن چوله دوک ایکی نقطه سته بر تومسک قالدی ؛ هیچ شپه سز ایلک روزگار بولریده سیلوب هیچ بر نشان بر اقامشدر .

دوسلرله یا باغیر حالتی صعیبی بر اضطرارله یاد ایدی . و سولک زمانلرده لیلانی بر عرب اوپنک اولنک ایچون بر پیس یاذیغنی و اویشاق اوزره اولدیننی خبر ایشیدیم .
بن ، نه دن سوکره ، حالت اولدکن و اونونوله قدن سوکره حالک شامده طلایدیننی قادی طرسوسده

ایندی . فقط بکا توله دن اول تولوی قوشوق مه کاهمیدر . اولک سوزلری طبله لرله کسیدک . مکه امیرنک شیمیدی عصیان ایدن اوغلی فیصل بکا ، اترقداشلرله برابر ، براییک کیه هدیه ایشیدیدی . اونو کنج عینسواره ویردم ، کونشله قونولاشان اسمرلکی بو بیاض عرب باشانی ایچنده بر حزن باغلادی .

چیسوار بلوکنک بترالسبعده قوردینی اردو کاهدن یوتون ضابطلر هوسله و غبطه له بحث اییدیورلردی . اوزمان قدس منزله ده جالیشان مدوح اترقداشنک شهرته درن انجذاب دویدی . شیمیدی کری تشکیلاتک جانسز ویکنسک داترملری یوتون یوتون صوغوق بولیوردی . کندی پک سوده مافوقلرنک عنادی بوشه کندی . برکون اوده وداع ایچون بزده کلدی ، اوفده حرازله تشیع ایتدک .

مدوح سلطانی خواجه لردن حساس برکندی . یوحاسیت دوسلرله قارشو کسرتدیک فداکارلاری مبل ، انما کی ضعف طن ایدرمرک قدر ایچیدی . صوک چول سیاحتده عینسوارلرک اردو کاهنه کیشیدیم . حالت مدوحه ، ادیبک اکی طام ضابطله جادیرنده کله یوردی . ضابطه ، اطاعت ، جدیت کی تعلیمانه کله لری غریب فلسفه لرله مونس برحاله کتیرمه جالیشور ، شیق و مبدول خاطرلری هر آدم سوکره سی بر باشقه غربت کی کلن بو چول کوشه سته جاذبه لی بر هوا ایجاد اییدیوردی . عینسوارلر سینانک دوم دوز حرارت و بوشانی ایچنده یله بوزلما شیدیدی . حالت نه هر صباح دوه سنک دیشی فیرچالیور ، عسکرلرنک توالته دفت اییدیور ، بواش بواش صیقیلان یورکی برقانی سرکدشت ایچون بانیوردی .

چولهه برکنج بدوی فیزیله مشغول اولدی . بو ماجرا کندیسی ایچون کیمیلر هانکی عاللرده آکلانه عینی براکانبه ، بدوی قیزی ایچون حیرت ایتدیک مجهول ضطرارلرک منی اولدی . اون کله یی کچه یی نه لهجه ستن نه آکلانه یله جکدی ؛ بر چوق آتشلار لنده ایدیلر . اوپناهوق جیبلای آیاقرله کلور ، جادیری دویور ، تکرار لزوسر مسافله ره عودت اییدیوردی .
بو ایش بر بیوک کناه دگیدی ؛ کنج فزک سیاه وفاتی کوسنک آتنده قلی هیچ برکون بویه واسع ، ذامک ، آجی بر جیباله چارعا شیدیدی . اسکی زمانک بوکسک روحی بدویلرله قلوب کیدن عقق ، بورلردن قیل سیله کلوب کین موسا کی ، الهام برکون دویولان سسی کی ، چوق اوزاق ، مقدس ، اونوتولش برشیدی .

حالتقه فدا اولقی یاراشه جقدی . اوله اثرلر و خاطرلر وارک بولر تولومه اصالت و بریبلر . تولوم اترقده ریاچیش و قهرلک فضله ویلان رنکارینی ییشار و هیمنک اوستنه صعیبی بر نهجابت اورتر . نصل که حالک تولومجه کیسه اونو کولونج بولادی ؛ شامده کی ماجرا هر متمدن ، سیدانه کی ماجرا لذت پرست قیلدن دوشمن هیجالی بر اثر سانیلیدی . چونکه جبارتی

کوردیم . استاتوله کلوردم . بالکیز بر یولی آرایه سی واردی . قاج کوند ، اولنلارده بکلین بو مضطرب قادینه عیاره ده بر ویرمک لازم کلدی . کیکه اکی دوزار غمناز حرکت ایتدک . کولک بوغازینک مهتانی شلاله کی دکر دن ، چتین قایاقلری آره سته بو خاطرلرله دن ، و کدرلردن یورولش قادین اترکه سیله :

— حالتی طایریمدیکیز ؟ دیدی . بیلم چون شیمیدی بوماجرادن بحث اتمک ایسته یوردم . کندی کوزل سسی ، و یانودن سوکدیک دین موسیقی اولک آغزنده و شکنده ناصل تولیورسه ، حالک بو قادینه بردها ، و یوسیتون تولسندن قورقوردم . بدینت اولان نهیدی ؟ بو قادی ، بو قادینه یاشایان اضطراری ؟

سوکره کندی کدیده ، چول آتشلاری ، لنده کیمیلر تره دن آله یی اوت یارجه لرله یا باغی اردو . کاهلارده کزدن بدوی قیزی دوشوندم . بردها عودت ایتین عینسوازی عبا هانکی بولرک نهایتده آرا یوردی ؟

سوکره بر وقسز تولومک شو صوک برکدار مصرعلری دوداقلمه کلدی :

طلایم ا بدوی قیزی شامده ،
صوک باغملری داغیانن بر آقلمده ،
عاشق برلوله کنج ایش ، کندی
سینانک صاری و اوزاق چولندندی .

نور ۳۳۴

نای رفقی

تربیه مسئله سنی

پروگرام خطاری

نالی فخصبلره غایه

معارف بوکونکی وضعیتی آکلاف ایچون دوشرین دوشریه اثر عمومی بر سورنده باقی کلفت ایدر . معارف الکوبوک و باشلیجه واسطه لری مکتب اولدنی ایچون ، ابتدائی ، نالی ، عالی مکتبلردن چیقان طلبه ی کوزدن کچیملدر . یوتدقیدن حاصل اوله جی نتیجه — مکتب مزنی ، اتمحارلری کورمش اولانلردن هیچ کیسه نک انکار ایدمه یی جکی وجهه — صفرده باطلع بو « صفر » نسیر . چونکه بر چوق سته لر بر چوق درسار اوقویان چوق جوارلر ایت حافظه لرنده بعض شیلر ضبط ایدرلر ، فقط « یکی تشکیلات » ددیکنز دوردن اولنکی مکتبلرک ییشیدردیکی طلبه له نسته بوکونکیرلرک کشفیدر . اولری هر مکتبدن چیقان طلبه آراسنده بعض « کوچوک دها » لر کوروزوردی ؛ غایت ای یازان صنعتکارلر ، تجربه غایت قاطبیلر دکالر ، ریاضیات ک ستمد ذهنیت ، ای لیان ییللر الخ : نادر دکلدی . حالبوکه بوکون